

# **Szkolny program profilaktyki**

**Zespół Szkół im. ks. dra Jana Zwierza  
w Ropczycach**

## **I. WSTĘP**

Program profilaktyki był w ciągu 2 lat jego wdrażania ewaluowany i po przeprowadzeniu ankiet wśród uczniów i rodziców oraz na podstawie spostrzeżeń, obserwacji wychowawców klas i pojawiających się w szkole sytuacji problemowych wyodrębnione zostały następujące zachowania ryzykowne wśród naszych uczniów:

- ✓ Wagary
- ✓ Przemoc słowna i fizyczna
- ✓ Uzależnienia
- ✓ Spadek autorytetu rodziców

## II. PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa o systemie oświaty z dnia **7 września 1991 roku** ( tekst jednolity Dz. U. z 2004 roku nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami, w tym w szczególności z ustawy z dnia **20 lutego 2015 r.** o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 roku, poz. 357).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia **24 lipca 2015 roku** w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1113).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia **30 kwietnia 2013 roku** w sprawie udzielania i organizowania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 roku, poz. 532).
4. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia **20 lutego 2015 roku** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 298).
5. Ustawa z dnia **24 kwietnia 2015 r.** o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 roku, poz. 875).
6. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia **4 sierpnia 2015 roku** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1286).
7. Uchwała Rady Ministrów nr 130/2014 z dnia **8 lipca 2014 roku** w sprawie rządowego programu na lata 2014–2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”.
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia **23 czerwca 2015 roku** w sprawie realizacji Rządowego programu wspomagania w latach 2015–2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+” (Dz. U. z 2015 roku, poz. 972).

### **III. ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE PROGRAMU**

Profilaktyka – to proces, który wspiera człowieka poprzez umożliwienie ludziom uzyskania pomocy potrzebnej im do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz umożliwienie jednostkom osiągnięcia subiektywnego satysfakcjonującego społecznie akceptowanego, bogatego życia.

Profilaktyka to kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania, obejmująca równoległe trzy nurty działania:

1. Wspomaganie dziecka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
2. Ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka zaburzających prawidłowy rozwój i dezorganizujących zdrowy styl życia,
3. Inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, sprzyjających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

## IV. CELE PROGRAMU

CELE PROGRAMU	SPODZIEWANE EFEKTY
<p>1. Stworzenie jednolitej i spójnej profilaktyki w szkole wobec zachowań ryzykownych młodzieży, w której uczestniczą: dyrekcja, nauczyciele, wychowawcy, rodzice, pracownicy administracji szkolnej oraz sama młodzież.</p> <p>2. Wspieranie rodziny w jej funkcjach wychowawczych i edukacyjnych poprzez poradnictwo indywidualne, pedagogizację i pomoc w sytuacjach kryzysowych.</p> <p>3. Organizowanie w klasie i w szkole takich warunków by uczniowie czuli się dobrze, bezpieczni, by potrafili rozwiązywać swoje trudne problemy związane z okresem dojrzewania i funkcjonowaniem w grupie rówieśniczej.</p> <p>4. Twórcze i aktywne zaangażowanie w</p>	<p><b>DLA UCZNIÓW</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wiedza o skutkach środków uzależniających,</li> <li>• Negatywna postawa wobec ich używania,</li> <li>• Poczucie własnej wartości,</li> <li>• Umiejętność odmawiania</li> </ul> <p><b>DLA RODZICÓW</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wiedza o trudnościach okresu dojrzewania,</li> <li>• Uczestnictwo w edukacji prowadzonej przez szkołę,</li> <li>• Chęć współpracy ze szkołą: z wychowawcą, pedagogiem i innymi rodzicami,</li> <li>• Umiejętność rozmawiania z dzieckiem,</li> <li>• Wiedza gdzie szukać pomocy specjalistycznej w sytuacjach kryzysowych.</li> </ul> <p><b>DLA UCZNIÓW</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wiedza o sposobach rozwiązywania problemów okresu dojrzewania,</li> <li>• Umiejętności asertywne,</li> <li>• Umiejętność porozumiewania się w grupie i rozwiązywania konfliktów,</li> <li>• Umiejętności radzenia sobie ze stresem,</li> <li>• Dobre relacje w klasie między uczniami, wychowawcą, a wychowankami, jak również między uczniami na terenie szkoły.</li> </ul> <p><b>DLA NAUCZYCIELI</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Uczestniczą w szkoleniach, kursach na terenie szkoły i poza</li> </ul>

<b>CELE PROGRAMU</b>	<b>SPODZIEWANE EFEKTY</b>
<p>profilaktykę pierwszorzędową wychowawców klas i nauczycieli gdyż na tym poziomie terenem oddziaływań jest przede wszystkim klasa i szkoła.</p>	<p>szkołą,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wypracowują autorskie rozwiązania i programy,</li> <li>• Wiedza o zachowaniach ryzykownych młodzieży w okresie dojrzewania,</li> <li>• Nabywają umiejętności prowadzenia zajęć z grupą,</li> <li>• Doskonają techniki prowadzenia zajęć wychowawczych.</li> </ul>

## **V. ZADANIA PRIORYTETOWE**

1. Przyjęte zadania priorytetowe, czyli te najważniejsze dla naszej szkoły są oparte na: potrzebach wychowanków, nauczycieli i rodziców, wynikach przeprowadzonych przez nas badań oraz propozycjach, które wskazali – dyrekcja, nauczyciele i wychowawcy klas,
2. Uważamy, że powinniśmy je realizować przez kilka najbliższych lat,
3. Ponadto w każdym roku wskażemy zadania wiodące by rozwiązać najbardziej palący problem w szkole.
  - a) Promujemy zdrowy styl życia.
  - b) Przeciwdziałamy nałogom – paleniu papierosów, piciu alkoholu, braniu narkotyków.
  - c) Zapobiegamy przemocy i agresji w szkole i w klasie.
  - d) Podniesienie frekwencji uczniów w szkole.

## **VI. PROFILAKTYKA PIERWSZEGO STOPNIA**

1. Cele:
  - opóźnienie inicjacji alkoholowej, nikotynowej, narkotykowej,
  - zachęcanie do abstynencji,
  - promocja zdrowego stylu życia.
2. Miejscem działań jest szkoła.
3. Działania skierowane są do całej społeczności szkolnej:
  - młodzieży,
  - nauczycieli,
  - rodziców.
4. Modele działań:
  - informacyjny,
  - edukacyjny,
  - działania alternatywne.



## 1. Działania skierowane do młodzieży.

### 1.1. Model informacyjny.

- realizowany jest przez nauczycieli, wychowawców klas, księży, katechetę świeckiego, nauczyciela wychowania do życia w rodzinie, pedagogów szkolnych, dyrekcję szkoły, kierownictwo i instruktorów CKP, rodziców,
- dostarcza rzetelnej wiedzy o skutkach uzależnień, trudnościach okresu dojrzewania, sposobach porozumiewania się oraz metodach uczenia się,
- ułatwia wejście w społeczność szkolną poprzez znajomość regulaminów,
- zmniejsza u uczniów klas pierwszych stres związany z nauką szkolną, wejściem w nową grupę klasową.

### 1.2. Model edukacyjny (edukacja psychologiczna i uczenie umiejętności społecznych).

- Realizowany jest przez wszystkich nauczycieli na zajęciach dydaktycznych, wychowawców klas na zajęciach wychowawczych, pedagogów szkolnych,
- W realizacji uczestniczą psychologowie i pedagodzy z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

#### a) Model edukacji psychologicznej:

- wspiera rozwój osobowy ucznia,
- zakłada, że jednostka dobrze przystosowana i radząca sobie z trudnościami będzie zdolna do podejmowania racjonalnych decyzji,
- obejmuje działania zorientowane na właściwy wybór, rozwijanie samoświadomości i samooceny.

#### b) Model uczenia umiejętności społecznych:

- kształtuje i rozwija umiejętności konieczne do funkcjonowania w sytuacjach społecznych,
- wskazuje bezpieczne sposoby wchodzenia w dorosłość,
- kształtuje postawy asertywne, uczy mówienia „NIE”, wyrażania własnych opinii i oczekiwań oraz dobierania sobie przyjaciół,
- przygotowuje młodych ludzi do radzenia sobie z negatywną presją rówieśników.

### 1.3. Działania alternatywne.

- są zróżnicowane, dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów,
- opierają się na tym co zdrowe, przyjemne i służy młodemu człowiekowi.

- pozwalają podejmować różne aktywności, w wielu dziedzinach życia,
- wskazują jak można spędzać wolny czas,
- organizują wolny czas młodzieży,
- są tzw. „profilaktyką ukrytą” gdyż nie kojarzą się młodzieży z uzależnieniem,
- realizują nauczyciele wychowania fizycznego, przysposobienia obronnego, księża, opiekunowie CARITAS, PTTK.

## DLA KLASY I

### DZIAŁANIA ZORIENTOWANE NA OSOBĘ I WSPIERANIE JEJ ROZWOJU

<b>ZADANIA</b>	<b>FORMY REALIZACJI</b>
1. Kształtowanie i wzmacnianie pozytywnego i realnego poczucia własnej wartości.	1. Warsztaty i zabawy integracyjno-adaptacyjne. 2. Tworzenie okazji do wzajemnego poznania się poprzez imprezy klasowe (dyskoteki, ogniska klasowe, wycieczki, Andrzejki). 3. Spotkania z uczniami klas trzecich i czwartych i z działaczami SU. 4. Spotkania z psychologami, pedagogami. 5. Godziny wychowawcze dotyczące praw dziecka, ucznia. 6. Trening interpersonalny. 7. Spotkania z uczniami działającymi w różnych organizacjach młodzieżowych.
2. Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym: a. tkwiącym w szkole, b. związanym z trudną sytuacją materialną ucznia, c. związanym ze zdrowiem.	1. Zapoznanie ze szkołą, klasą, wychowawcą, dyrektorem. 2. Poznanie Statutu Szkoły, WSO, Programu Wychowawczego. 3. Zajęcia wyrównawcze. 4. Pomoc koleżeńska w nauce. 5. Realizacja godzin wychowawczych na temat efektywnego uczenia się prowadzonych przez pedagogów szkolnych. 6. Indywidualna pomoc pedagogów szkolnych. 7. Rozpoznawanie sytuacji rodzinnej ucznia poprzez wywiady, ankiety, wizyty domowe, rozmowy indywidualne z uczniami i rodzicami. 8. Przedstawianie trudnych sytuacji, problemów zdrowotnych i adaptacyjnych młodzieży na posiedzeniach RP. 9. Indywidualna pomoc i opieka nad uczniami posiadającymi opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, kontakt z tą Poradnią, z rodzicami. 10. Spotkania w klasach z pielęgniarką szkolną.

<b>ZADANIA</b>	<b>FORMY REALIZACJI</b>
<p>3. Przygotowanie do życia w grupie poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>a. przełamywanie onieśmienia,</li> <li>b. rozwijanie umiejętności nawiązywania kontaktów międzyludzkich,</li> <li>c. identyfikację z zespołem klasowym,</li> <li>d. kształtowanie otwartości, empatii i wzajemnego zaufania w grupie.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Organizacja wycieczek lub warsztatów integracyjnych.</li> <li>2. Organizowanie wywiadówek uczniów z rodzicami.</li> <li>3. Godziny wychowawcze o zainteresowaniach i planach uczniów.</li> <li>4. Ekspozowanie na forum klasy i szkoły osiągnięć sportowych i artystycznych uczniów.</li> <li>5. Godzina wychowawcza – poznajemy wychowawcę klasy.</li> <li>6. Przygotowanie klasowej Wigilii, Andrzejków, Mikołajków, itp.</li> <li>7. Warsztaty z zakresu komunikacji werbalnej i pozawerbalnej.</li> <li>8. Warsztaty radzenia sobie ze stresem.</li> </ol>
<p>4. Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Działania dotyczące przyczyn i skutków uzależnień: <ul style="list-style-type: none"> <li>• warsztaty i treningi</li> <li>• gazetki tematyczne,</li> <li>• konkursy.</li> </ul> </li> <li>2. Działania propagujące wolne od uzależnień formy spędzania wolnego czasu (wycieczki, rozgrywki sportowe, itp.)</li> <li>3. Spotkania z pracownikami TZN, MONAR – pracującymi z młodzieżą uzależnioną, z członkami klubu AA.</li> <li>4. Organizowanie godzin wychowawczych na temat profilaktyki uzależnień z psychologiem pracującym w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.</li> </ol>

## DLA KLASY II

### DZIAŁANIA ZORIENTOWANE NA WŁAŚCIWY WYBÓR

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
<p>1. Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>a. wzajemne wspieranie,</li> <li>b. sztukę odmawiania,</li> <li>c. radzenie sobie z presją,</li> <li>d. werbalizację potrzeb.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Zajęcia warsztatowe zachowań asertywnych – wychowawca, pedagog, psycholog.</li> <li>2. Realizacja tematów o systemie wartości, kształtowaniu charakteru – na zajęciach wychowawczych i wszystkich lekcjach dydaktycznych.</li> <li>3. Konkursy, filmy, inscenizacje i ich omawianie z młodzieżą.</li> </ol>
<p>2. Zapoznanie z zasadami dobrego komunikowania się poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>a. poznanie zasad skutecznej komunikacji,</li> <li>b. rozwijanie empatii,</li> <li>c. uczenie i rozwijanie umiejętności aktywnego słuchania.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Realizacja zasad skutecznej komunikacji na wszystkich zajęciach szkolnych.</li> <li>2. Spotkania z psychologami i pedagogami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.</li> <li>3. Organizowanie zajęć warsztatowych z profilaktyki uzależnień.</li> <li>4. Organizowanie zajęć ćwiczeniowych dotyczących sposobów rozwiązywania konfliktów.</li> </ol>
<p>3. Kształtowanie pozytywnego myślenia o sobie poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>a. docenianie własnych sukcesów,</li> <li>b. poznawanie swoich mocnych stron.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Zajęcia warsztatowe dotyczące poczucia własnej wartości.</li> <li>2. Treningi interpersonalne.</li> <li>3. Organizowanie kół zainteresowań, umożliwiających uczniom rozwijanie zainteresowań, uzdolnień i umiejętności.</li> <li>4. Promowanie sukcesów młodzieży (naukowych, artystycznych, sportowych) poprzez pochwały, nagrody, informacje w gazetce szkolnej.</li> </ol>
<p>4. Profilaktyka chorób XXI wieku.</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Omawianie tematyki higieny zdrowia psychicznego i fizycznego na wszystkich zajęciach i przedmiotach.</li> <li>2. Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej i dyskusje nad nimi.</li> <li>3. Organizowanie konkursów, olimpiad wiedzy o chorobach: AIDS, narkomania, alkoholizm, bulimia, anoreksja, nikotyna.</li> <li>4. Organizacja akcji:              „Dzień bez papierosa”              „Światowy Dzień Walki z AIDS”              „Różowa wstążeczka”              „Wady cewy nerwowej”</li> </ol>

## DLA KLASY III

### KSZTAŁTOWANIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ŻYCIOWE WYBORY

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień poprzez: a. informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach uzależnień, b. zwalczanie mitów narkotyków.	1. Godziny wychowawcze na temat społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień. 2. Warsztaty „Sąd nad narkotykami”. 3. Projekcje filmów o uzależnieniach i dyskusje nad nimi. 4. Spotkania z pracownikami policji na temat odpowiedzialności kierowcy.
2. Doskonalenie umiejętności interpersonalnych poprzez: a. poszanowanie godności innych, b. poszanowanie zdrowia i życia.	1. Warsztaty doskonalące umiejętności interpersonalne. 2. Podczas religii i zajęć wychowawczych realizacja tematów o ideałach hierarchii wartości. 3. Na lekcjach języka polskiego dyskusje o wzorcach osobowych w literaturze.
3. Kształtowanie odpowiedzialności: a. za siebie i innych, b. za podejmowane decyzje i zachowania.	1. Działalność uczniów w organizacjach szkolnych. 2. Zajęcia wychowawcze dotyczące właściwych wyborów. 3. Szkolenie uczniów na młodzieżowych liderów zdrowia.
4. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go.	1. Organizowanie spotkań z policją, pracownikami sądu. 2. Zajęcia wychowawcze o obowiązkach ucznia i odpowiedzialności za ich lekceważenie.
5. Kształtowanie postaw tolerancji dotyczących: a. różnych wyznań, b. AIDS, c. odmiennych poglądów, d. różnych narodowości.	1. Udział młodzieży w konkursach wiedzy o różnych narodach i ich kulturach. 2. Organizowanie spotkań z osobami różnych wyznań. 3. Dyskusje na zajęciach wychowawczych, wychowaniu do życia w rodzinie, religii. 4. Warsztaty tolerancji HIV – AIDS na wychowaniu do życia w rodzinie. 5. Spotkania z pracownikami SANEPID-u. 6. Gazetki tematyczne, konkursy plastyczne.

## DLA KLASY III I IV

### PRZYGOTOWANIE DO PEŁNIENIA NOWYCH RÓL SPOŁECZNYCH

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Przygotowanie do zdawania egzaminów: a. maturalnego, b. z przygotowania zawodowego, c. na wyższe uczelnie.	1. Zapoznanie z egzaminem maturalnym. 2. Wypełnianie deklaracji maturalnych. 3. Realizacja tematu: „jak zdać egzamin” na lekcjach wszystkich przedmiotów maturalnych. 4. Spotkania z absolwentami, studentami różnych uczelni. 5. Udział w Dniach Otwartych Uczelni. 6. Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie indywidualnej pomocy w wyborze studiów. 7. Udostępnianie aktualnych informacji o szkolnictwie wyższym.
2. Zapoznanie z technikami relaksacyjnymi, redukującymi napięcie przed egzaminami.	1. Warsztaty radzenia sobie ze stresem (emisja filmu o tej tematyce). 2. Warsztaty kreowania własnej kariery zawodowej.
3. Zajęcia z proorientacji zawodowej.	1. Spotkania z Liderem Rynku Pracy i Doradcą Zawodowym. 2. Emisja filmów związanych z tą tematyką.

## DLA WSZYSTKICH KLAS

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
<p>1. Zapoznanie z:</p> <p>a. obowiązującymi regulaminami szkolnymi (w klasach starszych jest to przypomnienie),</p> <p>b. prawami ucznia i człowieka,</p> <p>c. instytucjami udzielającymi pomocy uczniom, dzieciom,</p> <p>d. metodami pracy umysłowej i technikami uczenia się,</p> <p>e. trudnościami wieku dojrzewania:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• biologicznymi,</li> <li>• społecznymi,</li> <li>• psychicznymi,</li> </ul> <p>f. Zagrożeniami XXI wieku:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• uzależnienia,</li> <li>• nerwice, stresy,</li> <li>• choroby cywilizacyjne.</li> </ul>	<p>1. Zapoznanie uczniów na zajęciach wychowawczych ze Statutem Szkoły, Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania, Programem Wychowawczym i Profilaktyki Szkoły, Systemem Działań Interwencyjnych.</p> <p>2. Zapoznanie uczniów z regulaminami pracowni, sali gimnastycznej i siłowni podczas lekcji organizacyjnych.</p> <p>1. Godziny wychowawcze dotyczące praw i obowiązków ucznia.</p> <p>2. Gazetki ścienne dotyczące tej problematyki.</p> <p>1. Informator z adresami instytucji, które udzielają wsparcia dzieciom i rodzicom.</p> <p>2. Stała ekspozycja pedagoga.</p> <p>1. Zajęcia wychowawcze na temat uczenia się prowadzone przez pedagogów szkolnych i wychowawców klas.</p> <p>2. Zajęcia w bibliotece szkolnej na temat literatury wskazującej techniki uczenia się.</p> <p>1. Spotkania z pielęgniarką szkolną.</p> <p>2. gazetki tematyczne w gablotach szkoły i w klasach.</p> <p>3. Dyskusje po obejrzeniu filmów na zajęciach wychowawczych.</p> <p>4. Spotkania z rodzicami – ekspertami w tej dziedzinie.</p> <p>1. Zajęcia wychowawcze o społecznych, ekonomicznych i psychicznych skutkach uzależnień.</p> <p>2. Spotkania z przedstawicielami Policji i Sądu na temat prawnej odpowiedzialności młodzieży.</p> <p>3. Gazetki tematyczne dotyczące zagrożeń XXI wieku.</p> <p>4. Propagowanie i organizowanie konkursów o zagrożeniach.</p> <p>5. Spotkania z higienistkami szkolnymi i pracownikami SANEPID-u na temat HIV</p>



<b>ZADANIA</b>	<b>FORMY REALIZACJI</b>
	– AIDS i chorób zakaźnych.
2. Tworzenie bezpiecznego wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Zapoznanie uczniów z punktami statutu dotyczącymi zakazu używania środków uzależniających na terenie szkoły i opuszczania szkoły podczas zajęć lekcyjnych.</li> <li>2. Zapoznanie uczniów z programem profilaktyki na dany rok.</li> <li>3. Systematyczne kontrole obiektów szkolnych: boisk sportowych, toalet, hali widowiskowo-sportowej.</li> <li>4. Przestrzeganie zakazu zażywania środków uzależniających podczas wszystkich imprez organizowanych w szkole i poza szkołą.</li> <li>5. Sprawozdania pedagogów szkolnych dotyczące sytuacji wychowawczej szkoły.</li> </ol>

## VII. STAŁE ZAJĘCIA WARSZTATOWE I ĆWICZENIOWE

Dostosowane do:

- możliwości organizacyjnych szkoły,
- potrzeb i wieku uczniów,
- rozwoju intelektualnego i emocjonalnego.

<b>RODZAJ WARSZTATÓW LUB ĆWICZEŃ</b>	<b>CEL WARSZTATÓW I ĆWICZEŃ</b>	<b>KTÓRE KLASY UCZESTNICZĄ I KTO JE PROWADZI</b>
1. Warsztaty integracyjne.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wzajemne poznanie się w klasie,</li> <li>• budowanie postawy otwartości,</li> <li>• poznanie cech udanej grupy.</li> </ul>	Wszystkie klasy pierwsze Wychowawcy klas Na podst. scenariuszy: „Integracja grupy”
2. Warsztaty – profilaktyka uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nauka odmawiania picia alkoholu, brania narkotyków i palenia papierosów.</li> </ul>	Wszystkie klasy pierwsze Prowadzi psycholog z Poradni Psych.-Pedag.
3. Zachowania asertywne.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nauka zachowań asertywnych,</li> <li>• umiejętność wyrażania swoich uczuć i pragnień,</li> <li>• umiejętność mówienia „NIE” w sytuacjach zagrożenia,</li> <li>• nauka sposobów wzajemnego wsparcia.</li> <li>• poznanie wzorów komunikacji,</li> <li>• nauka asertywnego słuchania,</li> <li>• umiejętność prowadzenia dyskusji,</li> </ul>	Klasy drugie i trzecie Wychowawcy klas Pedagogzy szkolni
4. Doskonalenie komunikacji.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• umiejętność wyrażania swoich uczuć i pragnień.</li> <li>• bliższe poznanie samego siebie i swoich możliwości,</li> <li>• poznanie własnej odporności na stres,</li> </ul>	Klasy drugie i trzecie Wychowawcy klas Pedagogzy szkolni
5. Radzenie sobie ze stresem.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poznanie swoich mocnych stron,</li> <li>• nauka ćwiczeń relaksacyjnych.</li> </ul>	Klasy pierwsze, trzecie i czwarte Wychowawcy klas Pedagogzy szkolni Według Programu: „Jak żyć z ludźmi”

## DLA WSZYSTKICH KLAS

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Zajęcia sportowe.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Zajęcia wychowania fizycznego w Sali gimnastycznej, na boiskach sportowych, w siłowni.</li> <li>2. Sportowe rozgrywki międzyklasowe i międzyszkolne w piłkę siatkową, koszykową i nożną.</li> <li>3. Klasowe wycieczki rowerowe.</li> <li>4. Zawody obronne dla klas drugich.</li> <li>5. Organizowanie Dnia Sportu.</li> <li>6. Zajęcia z aerobiku.</li> </ol>
2. Zajęcia pozalekcyjne.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Koła przedmiotowe.</li> <li>2. Indywidualne przygotowanie uczniów do olimpiad, konkursów.</li> <li>3. Udział w zajęciach teatralnych i Zespole Pieśni i Tańca „HALICZ”.</li> </ol>
3. Organizacja imprez klasowych i szkolnych.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Wycieczki klasowe, ogniska, wycieczki rowerowe.</li> <li>2. Wyjazdy na koncerty, spektakle filmowe i teatralne.</li> <li>3. Konkursy o różnej tematyce.</li> <li>4. Organizowanie Dnia Wiosny, Dnia Europejczyka, Dnia Języków.</li> <li>5. Konkursy recytatorskie.</li> </ol>
4. Promocja zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Organizowanie szkolnych konkursów dotyczących tematyki zdrowotnej.</li> <li>2. Kurs udzielania pierwszej pomocy medycznej.</li> <li>3. Gazetki tematyczne.</li> <li>4. Sesja popularnonaukowa „Chemia w żywności”.</li> <li>5. Warsztaty umiejętnego planowania pracy i czasu wolnego.</li> <li>6. Krwiodawstwo.</li> </ol>
5. Udział młodzieży w organizacjach działających w szkole.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Działalność w Samorządzie Uczniowskim i innych organizacjach: PCK, CARITAS, PTTK.</li> <li>2. Udział młodzieży w organizacjach i stowarzyszeniach pozaszkolnych: „Oaza”, ZHP.</li> </ol>

## **VIII. OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA REALIZACJĘ PROGRAMU**

### **Obowiązki dyrektora szkoły:**

1. Zna przepisy prawne dotyczące działalności profilaktyki szkoły.
2. Stara się integrować nauczycieli, rodziców i młodzież w procesie wychowania i profilaktyki.
3. Planuje rady szkoleniowe w zakresie profilaktyki.
4. Pozyskuje Radę Rodziców do realizacji działań profilaktyki.
5. Zna instytucje w środowisku lokalnym, które wspierają dzieci, młodzież i rodzinę.
6. Zna przyczyny i sygnały ostrzegawcze sięgania po środki uzależniające przez uczniów.
7. Nie lekceważy sygnałów o potrzebie pomocy uczniom.
8. Wspiera finansowo działania profilaktyczne na miarę możliwości szkoły.
9. Promuje nauczycieli, którzy doskonalą się w zakresie wychowania i profilaktyki.
10. Kontroluje realizację Programu Profilaktyki.
11. Dąży do stworzenia w szkole i wokół szkoły stref wolnych od środków uzależniających poprzez:
  - ✓ wprowadzenie całkowitego zakazu palenia papierosów w szkole i na terenie obiektów szkolnych,
  - ✓ wprowadzenie całkowitego zakazu posiadania narkotyków w szkole i wokół niej,
  - ✓ zabezpieczenie szkoły tak, aby osoby obce nie mogły wchodzić do szkoły.
12. Czuwa nad realizacją procesu interwencyjnego.
13. Podejmuje ostateczną decyzję wobec uczniów o zachowaniach ryzykownych, którzy nie przestrzegają statutu szkoły.

### **Obowiązki wicedyrektorów:**

1. Znają przepisy z zakresu profilaktyki szkoły.
2. Uczestniczą w działaniach interwencyjnych w swoich pionach w ramach opracowanych procedur.
3. Wspierają członków Zespołu ds. profilaktyki w ich działaniach organizacyjnych, merytorycznych i modyfikacyjnych.
4. Znają problematykę zachowań ryzykownych młodzieży w swoich pionach.

5. Promują nauczycieli, którzy doskonalą się w dziedzinie profilaktyki i wychowania.
6. Kontrolują realizację Programu Profilaktyki Szkolnej.

### **Obowiązki nauczycieli i wychowawców:**

1. Poszerzają wiedzę na temat środków uzależniających, zagrożeń młodzieży, zasad komunikacji i rozwiązywania problemów. Uczestniczą w kursach i szkoleniach, zdobywają kompetencje w zakresie profilaktyki.
2. Znają dobrze Program Profilaktyki Szkolnej i uwzględniają go na zajęciach dydaktycznych i wychowawczych.
3. Zapoznają uczniów i rodziców z zadaniami profilaktyki na dany rok szkolny.
4. Uczestniczą w radach szkoleniowych dotyczących zagrożeń młodzieży.
5. Uważnie obserwują swoich wychowanków i uczniów, reagują na pierwsze niepokojące objawy.
6. Znają środowisko rodzinne uczniów.
7. Utrzymują stały kontakt z rodzicami, pedagogiem i informują ich o wynikach w nauce i zachowaniu. Dotyczy wszystkich przypadków zachowań ryzykownych.
8. Dostarczają wzorców konstruktywnego stylu życia.
9. Starają się utrzymywać dobre relacje z wychowankami, uczniami.
10. Wspierają każdego ucznia, który ma problemy.
11. Dbają o dobrą atmosferę w klasie podczas lekcji i zajęć wychowawczych oraz we wszystkich sytuacjach, w których mają kontakt z uczniem lub wychowankiem.

### **Obowiązki rodziców:**

1. Reagują na każde wezwanie do szkoły.
2. Uczestniczą we wszystkich spotkaniach, które organizuje szkoła.
3. Znają Program Wychowawczy i Program Profilaktyki.
4. Zdobywają wiedzę na temat potrzeb młodzieży okresu dojrzewania oraz zagrożeń.
5. Wiedzą do kogo mogą się zwrócić gdy ich dziecko ma problemy.
6. Uczestniczą w pedagogizacji i programach profilaktycznych skierowanych do rodziców.
7. Zdobywają wiedzę na temat środków odurzających, potrafią rozpoznać sygnały ostrzegawcze.
8. Dbają o dobry kontakt z dzieckiem.
9. Włączają się aktywnie w życie klasy poprzez:

- ✓ udział w realizacji niektórych zajęć wychowawczych,
- ✓ udział w imprezach kulturalnych i wycieczkach klasowych,
- ✓ pomoc wychowawcy w rozwiązywaniu niektórych problemów w klasie.

#### **Obowiązki pedagoga szkolnego:**

1. Przewodniczy zespołowi, który opracowuje Program Profilaktyki Szkoły.
2. Systematycznie doskonalą się w zakresie wychowania, profilaktyki i pomocy uczniom.
3. Jest liderem w zakresie profilaktyki i wychowania w szkole.
4. Prowadzi diagnozę zagrożeń młodzieży w środowisku szkolnym i poza nim.
5. Informuje Radę Pedagogiczną o sytuacji wychowawczej w szkole i zagrożeniach oraz o problemach młodzieży.
6. Prowadzi szkolenia Rady Pedagogicznej w zakresie profilaktyki i wychowania.
7. Organizuje i prowadzi pedagogizację w ramach Uniwersytetu dla Rodziców.
8. Prowadzi warsztaty i spotkania w klasach.
9. Zaprasza ekspertów spoza szkoły na zajęcia i spotkania z młodzieżą.
10. Współpracuje z instytucjami i osobami w zakresie indywidualnej pomocy uczniom.
11. Rozpoznaje problemy uczniów, ich sytuację ekonomiczną.
12. Udziela indywidualnej pomocy uczniom i ich rodzicom w każdej trudnej sytuacji.
13. Dokonuje monitoringu i ewaluacji Programu Profilaktyki Szkoły.

#### **Obowiązki członków Zespołu ds. Profilaktyki:**

1. Uczestniczą w realizacji przydzielonych im zadań.
2. Biorą udział w roboczych spotkaniach.
3. Uczestniczą w ewaluacji Programu Profilaktyki Szkoły.
4. Dbają o promocję zdrowia w szkole.
5. Zdobywają kompetencje w zakresie profilaktyki i wychowania na kursach i szkoleniach.
6. Propagują treści i programy profilaktyczne.
7. Uczestniczą w kontroli szkoły i obiektów szkolnych.

## **IX. PROCEDURA KONTROLI SPEŁNIANIA PRZEZ UCZNIÓW ZESPOŁU SZKÓŁ IM. KS. DRA JANA ZWIERZA W ROPCZYCACH OBOWIĄZKU NAUKI**

### **Podstawa prawna:**

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) – art. 15, 16, 18, 19, 20 – zmiana w dalszej części Ustawy.

### **Wstęp**

Nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia (Ustawa art. 15, pkt 11).

Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat oraz trwa do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia. Od 16 do 18 roku życia trwa obowiązek nauki.

### **Po ukończeniu gimnazjum obowiązek nauki spełnia się:**

1. przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadgimnazjalnej.
2. przez uczęszczanie na zajęcia realizowane w formach pozaszkolnych w placówkach publicznych i niepublicznych posiadających akredytację.
3. przez uczęszczanie na zajęcia realizowane w ramach działalności oświatowej prowadzonej przez osoby prawne lub fizyczne, dla której osoby te uzyskały akredytację.
4. przez realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy (Ustawa Art. 16, pkt 5a).

### **Za niespełnianie obowiązku nauki uznaje się:**

1. nieusprawiedliwioną nieobecność ucznia w szkole trwającą nieprzerwanie 3 miesiące.
2. rezygnację ze szkoły i niepodjęcie kontynuacji spełniania obowiązku nauki.

### **Cele procedur:**

- zapewnienie umiejętności i profesjonalnych działań nauczycieli w przypadku nieobecności ucznia w szkole

- zapobieganie przypadkom wagarów szkolnych, unikania przez ucznia wybranych zajęć, nierealizowania obowiązku nauki.

### **Zakres działań:**

Procedura obejmuje i reguluje działania związane z kontrolą spełniania przez uczniów Zespołu Szkół im. ks. dra Jana Zwierza w Ropczycach obowiązku nauki.

### **Osoby odpowiedzialne:**

- dyrektor
- wychowawcy klas
- pedagodzy szkolni
- rodzice

Opis działań podejmowanych w ramach realizacji procedury:

### **Obowiązki rodziców dziecka podlegającego obowiązkowi nauki:**

1. Dopełnienie czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły.
2. Zapewnienie regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne.
3. Zapewnienie dziecku warunków umożliwiających przygotowanie się do zajęć szkolnych.
4. Powiadomienie organów gminy o formie spełniania obowiązku nauki przez młodzież w wieku 16 -18 lat i zmian w tym zakresie.

### **Działania nauczycieli poszczególnych zajęć:**

1. Systematyczne (na każdej lekcji) sprawdzanie obecności uczniów i dokumentowanie tego faktu w dzienniku zajęć.
2. Zgłoszenie wychowawcy klasy przypadku unikania przez ucznia określonych zajęć dydaktycznych.

### **Działania wychowawców klas i pedagogów szkolnych:**

1. Systematyczna analiza wpisów w dzienniku dotyczących frekwencji uczniów.
2. Rozpoznanie przyczyn nieobecności ucznia w szkole po absencji trwającej dłużej niż jeden tydzień, a w przypadku unikania wybranych zajęć edukacyjnych – nawiązanie kontaktu z rodzicami.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami, zobowiązując ucznia do regularnego uczęszczania na wszystkie zajęcia.



4. W przypadku powtarzających się częstych nieobecności wychowawca zgłasza sprawę pedagogowi szkolnemu, który przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia zobowiązując ich do zapewnienia regularnego uczęszczania na wszystkie zajęcia szkolne.
5. Pedagog zobowiązuje ucznia do regularnego uczęszczania na zajęcia edukacyjne. Pedagog może zobowiązać ucznia do podpisania kontraktu pomiędzy nim i rodzicami a wychowawcą i pedagogiem. W razie niedotrzymania zasad kontraktu pedagog zgłasza sprawę dyrektorowi szkoły, który wyciąga wobec ucznia konsekwencje zgodne ze Statutem Szkoły.

#### **Działania dyrektora Szkoły:**

1. Prowadzenie „Księgi uczniów”.
2. Stosowanie wobec uczniów, którzy nie wywiązują się z zasad zawartego kontraktu odpowiednich przepisów zawartych w Statucie Szkoły i innych dokumentach z zakresu prawa oświatowego.
3. W przypadku zaprzestania spełniania obowiązku nauki przez ucznia Zespołu Szkół im. ks. dra Jana Zwierza w Ropczycach powiadamia organ gminy, w której mieszka uczeń oraz organ prowadzący Szkołę.

#### **Sposoby gromadzenia danych:**

1. Dokumentacja wychowawcy klasy.
2. Dokumentacja pedagoga szkolnego.
3. Sprawozdania z pełnionego nadzoru pedagogicznego.
4. Rejestr pism przychodzących i wychodzących.

## **X. WYKAZ ADRESÓW INSTYTUCJI UDZIELAJĄCYCH WSPARCIA ORAZ WAŻNE NUMERY**

### **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Ropczyce**

Ul. Konopnickiej 3 tel. 22-18-457

### **Sąd Rodzinny i dla nieletnich Ropczyce**

Ul. Słowackiego 7 tel. 22-18- 626

### **Komenda Powiatowa Policji w Ropczycach**

Ul. Piłsudskiego 22

### **Specjalista do narkotyków Pan Andrzej Skworzec**

Tel. 22-10- 325

### **Powiatowy Punkt Interwencji Kryzysowej w Ropczycach**

Ul. Krótka 1 tel. 22-27-576

### **Zespół Opieki Zdrowotnej w Ropczycach**

Ul. Wyszyńskiego 54 tel. 22-18-617 (618)

### **Prokuratura Rejonowa w Ropczycach**

Ul. N.M. Panny 1 tel. 22-18-518

### **Ogólnopolski Bezpłatny Telefon dla Ofiar Przemocy**

Niebieska Linia 0-800-12-00-02

### **Parafia Rzymsko-Katolicka w Ropczycach**

Ul. Słowackiego 1 tel. 22-18-377

### **Telefon zaufania dla młodzieży**

Rzeszów Tel. (017) 8533163

### **Policyjny telefon zaufania w Dębicy**

Tel. (014) 67-02-037

**Telefon zaufania dla osób uzależnionych**

Rzeszów (017) 85-32-877

**Telefon zaufania ARKA w Dębicy**

Tel. (014) 68-18-141

**Poradnia Zdrowia Psychicznego w Rzeszowie**

Ul. Batorego 9 tel. (017) 85-09-055

**Wojewódzki Ośrodek uzależnień w Rzeszowie**

Ul. Siemińskiego 17 tel. (017) 86-11-640

**Centrum Profilaktyki i terapii Uzależnień w Rzeszowie**

Ul. Kochanowskiego 17 tel. (017) 85-81-181

**Poradnia Odwykowa w Dębicy**

Ul. Kolejowa 28 tel. (014) 67-01-110

## **XI. ORGANIZACJE I INSTYTUCJE ZAJMUJĄCE SIĘ PROFILAKTYKĄ UZALEŻNIEŃ NA TERENIE WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO**

1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1  
ul. Batorego 9, 35-005 Rzeszów tel. 85-28-130  
czynne: poniedziałek – piątek 8.00 – 15.30
2. Centrum Profilaktyki i Terapii Uzależnień  
ul. Kochanowskiego 17, 35-201 Rzeszów tel. 85-818-81  
czynne: poniedziałek – piątek 8.00 – 20.00
3. Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży  
ul. Warzywna 3, 35-310 Rzeszów tel. 859-43-81  
czynne: poniedziałek – piątek 8.00 – 18.00
4. Wojewódzki Ośrodek Terapii i Uzależnień  
ul. Siemieńskiego 17, 35-203 Rzeszów tel. 861-17-44  
Czynne: poniedziałek – piątek 8.00 – 2.00 sobota – niedziela 10.00 – 18.00
5. Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KORAN”  
ul. Piłsudskiego 8-10, Rzeszów tel. 862-13-14, 852-69-19  
Czynne: poniedziałek – piątek 8.00 – 18.00
6. Centrum Pomocy Psychologiczno-Prawnej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej  
ul. Skubisza 4, Rzeszów tel. 863-02-53  
Czynne: poniedziałek – piątek 7.30 – 15.30
7. Komitet Ochrony Praw Dziecka  
Pl. Wolności 1, 35-073 Rzeszów tel. 852-49-45
8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna  
Ul. Konopnickiej 3, 39-100 Ropczyce tel. 22-18-457
9. Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie  
Ul. Rynek 10, 36-020 Tyczyn tel. 229-17-39  
Czynne: poniedziałek – piątek 13.30 – 16.30
10. Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza Centrum Profilaktyki i Edukacji  
Pomoc Szkole i Rodzinie  
ul. Sienkiewicza 1, 39-200 Dębica tel. (0-14) 670-33-42  
Czynne: poniedziałek – piątek 13.00 – 17.00

11. Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie  
ul. Jana Pawła II, 37-500 Jarosław tel. (0-16) 624-62-85  
Czynne: czwartek 14.00 – 17.00
  
12. Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych  
ul. Brata Alberta 6, 37-700 Przemyśl tel. (0-16) 670-45-55  
Czynne: 8.00 – 13.00
  
13. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Powiatu Przemyskiego  
ul. Św. Jana 33, 37-700 Przemyśl tel. (0-16) 679-10-79  
Czynne: poniedziałek – piątek 8.00 – 17.00 sobota 9.00 – 13.00
  
14. Katolicki Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy „Oratorium”  
ul. Ofiar Katynia 57, 37-450 Stalowa Wola tel. (0-15) 842-92-80
  
15. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie  
ul. Konopnickiej, 39-100 Ropczyce

**XII. ANKIETA PODSUMOWUJĄCA REALIZACJĘ PROGRAMU  
PROFILAKTYCZNEGO  
W ZESPOLE SZKÓŁ im. ks. dra Jana Zwierza**

1. Czy w szkole były prowadzone zajęcia poświęcone problematyce profilaktycznej:
  - a) tak
  - b) nie
  - c) nie pamiętam
2. Forma programów profilaktycznych, w jakich brałeś/-aś udział to:
  - a) wypełnianie ankiet
  - b) projekcja filmów spektakl profilaktyczny
  - c) rozmowa z osobami uzależnionymi
  - d) rozmowa o alkoholu i narkotykach
  - e) inne
3. Ocena zajęć profilaktycznych Twoim zdaniem:
  - a) przydatne
  - b) nieprzydatne
  - c) nie mam zdania
4. Jakie tematy według Ciebie z zakresu tematyki profilaktycznej powinny być zrealizowane w przyszłym roku szkolnym?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

# Spis treści

<b>I.</b>	Wstęp	2
<b>II.</b>	Podstawy prawne	3
<b>III.</b>	Założenia teoretyczne programu	4
<b>IV.</b>	Cele programu	5
<b>V.</b>	Zadania priorytetowe	7
<b>VI.</b>	Profilaktyka pierwszego stopnia	8
<b>VII.</b>	Stałe zajęcia warsztatowe i ćwiczeniowe	18
<b>VIII.</b>	Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu	20
<b>IX.</b>	Procedura kontroli spełniania przez uczniów Zespołu Szkół im. ks. dra Jana Zwierza w Ropczycach obowiązku nauki	23
<b>X.</b>	Wykaz adresów instytucji udzielających wsparcia oraz ważne numery	25
<b>XI.</b>	Organizacje i instytucje zajmujące się profilaktyką uzależnień na terenie województwa podkarpackiego	28
<b>XII.</b>	Ankieta podsumowująca realizację programu profilaktycznego w Zespole Szkół im. ks. dra Jana Zwierza	30